

لَهُ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ
مَا يَرَى

۱۳۰۷

دانشگاه صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی

دانشکده مهندسی برق و کامپیوتر

پایان نامه دوره کارشناسی ارشد مهندسی مکاترونیک

آشکارسازی و تشخیص خرابی در شبکه های حسگر بی سیم با رویکرد مبتنی بر سیگنال

توسط:

احسان امیری

استاد راهنما:

دکتر عبدالرسول قاسمی

استاد مشاور:

دکتر مهدی علیاری شوره دلی

تابستان ۱۳۹۱

تأییدیه هیات داوران

اعضای هیئت داوران، نسخه نهائی پایان نامه آقای:

را با عنوان:

از نظر فرم و محتوی بررسی نموده و پذیرش آن را برای تکمیل درجه کارشناسی ارشد تأیید می‌کند.

اعضای هیئت داوران	نام و نام خانوادگی	رتبه علمی	امضاء
۱ - استاد راهنما	دکتر عبدالرسول قاسمی		
۲ - استاد مشاور	دکتر مهدی علیاری شوره دلی		
۳ - استاد مشاور			
۴ - استاد ممتحن	دکتر سعدان زکائی		
۵ - استاد ممتحن	دکتر مهدی دهقان تخت فولادی		
۶ - نماینده تحصیلات تکمیلی	دکتر سعدان زکائی		

تقدیم به پدر ، مادر و خواهران عزیزم .

با سپاس فراوان از خواهران نازنینم که در تمامی لحظات زندگی، مشوق و امید بخش به آینده ای روشن تر برای من بوده اند. از استاد راهنمای بزرگوارم آقای دکتر قاسمی به خاطر راهنمایی های بسیار مفید و ارزشمندشان در طی انجام مراحل پایان نامه نهایت تشکر و قدردانی را دارم و همچنین از استاد مشاورم آقای دکتر علیاری شوره دلی بخاطر حمایت و مساعدت های بی دریغشان متشرکم.

چکیده

در این پایان نامه به مساله آشکار سازی و تشخیص خطا در شبکه های حسگر بی سیم با رویکردی مبتنی بر سیگنال های حس شده توسط گره های حسگری و ارائه رهیافتی موثر در جهت کاهش انرژی مصرفی، پرداخته شده است. مساله مصرف انرژی همواره به عنوان یکی از چالش های مهم در شبکه های حسگر بی سیم به شمار می رود. همچنین گره ها متشکل از اجزای الکترونیکی هستند و وقوع خطا در این اجزاء، اجتناب ناپذیر می باشد که می تواند منجر به گزارش نادرست از پدیده فیزیکی تحت مشاهده و افزایش مصرف انرژی در ارتباطات شود. یکی از راه حل های ارائه شده جهت حفظ انرژی در هر گره از طریق کاهش داده های ارسالی است. در این پایان نامه سعی بر آن است که با استفاده از یک سیستم آشکار سازی و تشخیص خطا در هر گره، وقوع خطای داده ای در مقادیر اندازه گیری شده به صورت محلی شناسایی و از ارسال بسته های حاوی داده های معیوب جلوگیری کنیم. رهیافت های بررسی شده در سیستم آشکارساز، یک رهیافت تکراری به نام شبکه عصبی MLP و یک رهیافت جهت تخمین زیر فضای سیگنال به صورت بازگشتی به نام R-OPAST است. رویه آشکارسازی خطا می تواند از طرفی منجر به افزایش انرژی مصرفی در محاسبات و از سوی دیگر منجر به کاهش انرژی مصرفی در ارتباطات شود. نتایج شبیه سازی رهیافت ارائه شده، نشان دهنده آن است که با استفاده از ایده همکاری و تقسیم وظیفه آشکارسازی خطا میان گره ها در یک زنجیره گره حسگری، می توان انرژی مصرفی کل را در هر گره کاهش داد.

کلید واژه: شبکه های حسگر بی سیم، آشکار سازی و تشخیص خطا، شبکه های عصبی MLP، R-OPAST

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۵	فهرست جدول‌ها
۵	فهرست شکل‌ها
۷	فهرست علایم و نشانه‌ها
۱	فصل ۱ - مقدمه
۱	۱-۱ مقدمه‌ای بر شبکه‌های حسگر بی سیم
۷	۲-۱ تشخیص خطأ و اهمیت آن
۹	۳-۱ رویکرد پایان نامه
۱۰	۴-۱ ساختار پایان نامه
۱۱	فصل ۲ - آشکارسازی و تشخیص خطأ در شبکه‌های حسگر بی سیم
۱۱	۱-۲ مقدمه
۱۳	۲-۲ انواع خطأ در شبکه‌های حسگر بی سیم
۱۷	۱-۲-۲ خطا Outlier
۱۷	۲-۲-۲ خطا Spike
۱۸	۲-۲-۳ خطا Stuck at
۱۹	۴-۲-۲ خطأ نویز یا واریانس بالا
۲۲	۳-۲ انواع روش‌های آشکارسازی و تشخیص خطأ
۲۵	۴-۲ معیارهای ارزیابی کارآبی
۲۷	۵-۲ مروری بر روش‌های آشکارسازی و تشخیص خطأ
۲۷	۱-۵-۲ آشکارسازی خطا Outlier
۳۲	۲-۵-۲ آشکارسازی و تشخیص خطأ های Stuck-at و نویز
۳۴	۶-۲ نقد روش‌های موجود
۳۵	۷-۲ نتیجه گیری
۳۷	فصل ۳ - شبکه‌های عصبی مصنوعی، آنالیز مولفه اصلی و تاثیر آن‌ها در آشکارسازی و تشخیص خطأ
۳۷	۱-۳ مقدمه

۳۸	- ۲-۳ شبکه های عصبی مصنوعی
۳۹	- ۱-۲-۳ مدل نرون تک ورودی
۳۹	- ۲-۲-۳ مدل نرون چند ورودی
۴۰	- ۳-۲-۳ تابع محرک
۴۱	- ۴-۲-۳ ساختار شبکه عصبی
۴۳	- ۵-۲-۳ فرآیند یادگیری
۴۵	- ۶-۲-۳ شبکه عصبی پرسپترون چند لایه و آموزش آن
۴۹	- ۷-۲-۳ شبکه های عصبی بازگشتی
۵۱	- ۳-۳ PCA پایه
۵۳	- ۴-۳ معیار SPE و نتیجه T2
۵۵	- ۵-۳ شبیه سازی رهیافت PCA پایه
۶۰	- ۶-۳ شبیه سازی رهیافت PCA پایه به همراه معیار آشکارسازی مقاوم
۶۲	- ۷-۳ شبیه سازی رهیافت R-OPAST
۶۸	- ۸-۳ نتیجه گیری
۷۰	فصل ۴ - روش پیشنهادی و ارزیابی
۷۰	- ۱-۴ مقدمه
۷۲	- ۲-۴ زنجیره گره ها در یک شبکه حسگر بی سیم
۷۶	- ۳-۴ آنالیز زنجیره با رهیافت شبکه عصبی MLP
۷۹	- ۱-۳-۴ آنالیز یک گره
۸۲	- ۲-۳-۴ آنالیز دو گره
۸۷	- ۳-۳-۴ آنالیز سه گره
۹۲	- ۴-۴ آنالیز زنجیره با رهیافت R-OPAST
۹۶	- ۱-۴-۴ آنالیز یک گره
۹۸	- ۲-۴-۴ آنالیز دو گره
۱۰۱	- ۳-۴-۴ آنالیز سه گره
۱۰۵	- ۵-۴ ارزیابی روش پیشنهادی
۱۰۵	- ۱-۵-۴ ارزیابی رهیافت شبکه عصبی MLP
۱۰۹	- ۲-۵-۴ ارزیابی رهیافت R-OPAST
۱۱۲	فصل ۵ - نتیجه گیری و پیشنهادات
۱۱۲	- ۱-۵ نتیجه گیری

۱۱۳	..... پیشنهادات ۲-۵
۱۱۵	..... فهرست مراجع
۱۱۸	..... واژه نامه فارسی به انگلیسی
۱۲۱	..... واژه نامه انگلیسی به فارسی

فهرست جداول

عنوان	صفحه
جدول ۱-۲: ویژگی های محیطی شبکه حسگر [۸]	۱۴
جدول ۲-۲: ویژگی های سیستمی شبکه حسگر [۸]	۱۵
جدول ۲-۳: ویژگی های دادهای شبکه حسگر [۸]	۱۶
جدول ۲-۴: دسته بندی خطاهای تعریف ها و علت های ممکن [۸]	۲۱
جدول ۲-۵: مدت زمان و تاثیر خطاهای [۸]	۲۱
جدول ۱-۳: پرکاربردترین توابع محرک [۲۹]	۴۰
جدول ۲-۳: الگوریتم PCA پایه	۵۸
جدول ۳-۳: الگوریتم PCA به همراه معیار آشکارسازی مقاوم [۱۳]	۶۱
جدول ۳-۴: الگوریتم OPAST [۱۳]	۶۴
جدول ۳-۵: الگوریتم R-OPAST	۶۶
جدول ۴-۱: تعداد دستورها و مراحل آموزش شبکه عصبی MLP در بخش غیر برخط	۷۸
جدول ۴-۲: تعداد دستورها و مراحل الگوریتم R-OPAST	۹۴

فهرست شکل‌ها

عنوان	صفحه
شکل ۱-۱: معماری یک گره حسگر و مولفه‌های آن [۱]	۲
شکل ۱-۲: نمای کلی از یک شبکه حسگر بی سیم [۵]	۳
شکل ۱-۳: طبقه بندی رهیافت‌هایی جهت حفظ انرژی [۵]	۵
شکل ۱-۴: طرحی از حلقه دنبال کردن فرآیند [۶]	۹
شکل ۱-۵: به کارگیری سیستم FDD در یک گره حسگری	۹
شکل ۱-۶: مقادیر خوانده شده رطوبت با نمونه‌هایی از Outlier [۸]	۱۷
شکل ۱-۷: میزان غلظت آمونیوم با نمونه‌هایی از Spike [۸]	۱۸
شکل ۱-۸: نمونه‌هایی از خطای Stuck at درداده‌های غلظت کلروفیل ا [۸]	۱۹
شکل ۱-۹: خطای نویز بالا [۸]	۲۰
شکل ۱-۱۰: سه منبع تولید Outlier و تکنیک‌های آشکارسازی متناسب با آن‌ها [۱۱]	۲۲
شکل ۱-۱۱: دسته بندی تکنیک‌های آشکارسازی Outlier در شبکه‌های حسگر بی سیم [۱۱]	۲۴
شکل ۱-۱۲: مدل نرون تک ورودی [۲۹]	۳۹
شکل ۱-۱۳: مدل نرون چند ورودی [۲۹]	۴۰
شکل ۱-۱۴: ساختار یک لایه فعال از شبکه عصبی با چند خروجی [۲۹]	۴۲
شکل ۱-۱۵: ساختار برداری از شبکه عصبی با S نرون و R ورودی [۲۹]	۴۲
شکل ۱-۱۶: ساختار برداری از یک شبکه عصبی با سه لایه فعال [۲۹]	۴۳
شکل ۱-۱۷: سیگنال‌های شبکه عصبی MLP [۲۸]	۴۵
شکل ۱-۱۸: ساختار یک شبکه عصبی MLP با دو لایه مخفی بدون بایاس [۲۸]	۴۶
شکل ۱-۱۹: ساختار یک شبکه عصبی RTRN کاملاً متصل [۳۱]	۴۹
شکل ۱-۲۰: شبکه عصبی بازگشتی در یک گره حسگری [۲۷]	۵۰
شکل ۱-۲۱: رویه آشکارسازی سطح بالا با استفاده از PCA [۱۰]	۵۶
شکل ۱-۲۲: حساسیت و معینی در شبیه‌سازی رهیافت PCA پایه	۵۹
شکل ۱-۲۳: نرخ هشدار خطأ و تشخیص اشتباه در شبیه‌سازی رهیافت PCA پایه	۵۹
شکل ۱-۲۴: حساسیت و معینی در شبیه‌سازی رهیافت PCA به همراه معیار آشکارسازی مقاوم	۶۲
شکل ۱-۲۵: نرخ هشدار خطأ و تشخیص اشتباه در شبیه‌سازی رهیافت PCA به همراه معیار آشکارسازی مقاوم	۶۲

..... ۶۷	شکل ۱۵-۳: حساسیت و معینی در شبیه سازی رهیافت R-OPAST
..... ۶۷	شکل ۱۶-۳: نرخ هشدار خطا و تشخیص اشتباه در شبیه سازی رهیافت R-OPAST
..... ۷۲	شکل ۱-۴: زنجیره ای از گره های حسگری
..... ۷۵	شکل ۲-۴: مقادیر اندازه گیری شده گره شماره ۱ بدون اعمال خطا
..... ۷۶	شکل ۳-۴: مقادیر اندازه گیری شده در گره شماره ۱ با اعمال خطا ($\eta = 0.1$)
..... ۷۹	شکل ۴-۴: زنجیره متشکل از یک گره حسگری
..... ۸۰	شکل ۴-۵: حساسیت و معینی شبکه عصبی MLP در گره شماره ۱
..... ۸۰	شکل ۴-۶: نرخ هشدار خطا و تشخیص اشتباه در گره شماره ۱
..... ۸۲	شکل ۴-۷: تغییرات تابع هزینه در گره شماره ۱ با افزایش تکرار در آموزش
..... ۸۲	شکل ۴-۸: زنجیره متشکل از دو گره حسگری
..... ۸۴	شکل ۴-۹: حساسیت و معینی در گره شماره ۲ بر روی داده های D۱ و D۲
..... ۸۴	شکل ۴-۱۰: حساسیت و معینی در گره شماره ۲ بر روی کل داده ها (D۱+D۲)
..... ۸۷	شکل ۴-۱۱: تغییرات تابع هزینه در گره شماره ۲ با افزایش تکرار در آموزش
..... ۸۷	شکل ۴-۱۲: زنجیره متشکل از سه گره حسگری
..... ۸۹	شکل ۴-۱۳: حساسیت و معینی در گره شماره ۳ بر روی داده های D۲, D۱ و D۳
..... ۹۰	شکل ۴-۱۴: حساسیت و معینی در گره شماره ۳ بر روی کل داده ها (D۱+D۲+D۳)
..... ۹۱	شکل ۴-۱۵: تغییرات تابع هزینه در گره شماره ۳ با افزایش تکرار در آموزش
..... ۹۲	شکل ۴-۱۶: حساسیت و معینی رهیافت R-OPAST در گره شماره ۱ ($\eta = 0.2$, $L = 11$)
..... ۹۳	شکل ۴-۱۷: نرخ هشدار خطا و تشخیص اشتباه رهیافت R-OPAST در گره شماره ۱ ($\eta = 0.2$, $L = 11$)
..... ۹۶	شکل ۴-۱۸: نرخ تشخیص و معینی در گره شماره ۱ با افزایش L
..... ۹۸	شکل ۴-۱۹: تغییرات مصرف انرژی گره شماره ۱ در اثر افزایش L
..... ۹۹	شکل ۴-۲۰: حساسیت و معینی در گره شماره ۲ بر روی داده های D۱ و D۲ با رهیافت R-OPAST
..... ۱۰۰	شکل ۴-۲۱: حساسیت و معینی در گره شماره ۲ بر روی کل داده ها (D۱+D۲) با رهیافت R-OPAST
..... ۱۰۱	شکل ۴-۲۲: تغییرات تابع هزینه در گره شماره ۲ در اثر افزایش L
..... ۱۰۲	شکل ۴-۲۳: حساسیت و معینی در گره شماره ۳ بر روی داده های D۲, D۱ و D۳ با رهیافت R-OPAST

شکل ۴-۴: حساسیت و معینی در گره شماره ۳ بر روی کل داده ها(D ₁ +D ₂ +D ₃) با رهیافت	۱۰۳	R-OPAST
شکل ۴-۵: تغییرات تابع هزینه در گره شماره ۳ در اثر افزایش L	۱۰۴	
شکل ۴-۶: میزان انرژی مصرفی در گره های زنجیره در سه حالت با رهیافت شبکه عصبی MLP	۱۰۷	
شکل ۴-۷: داده های دریافتی توسط چاهک (رهیافت شبکه عصبی MLP)	۱۰۸	
شکل ۴-۸: میزان انرژی مصرفی در گره های زنجیره در سه حالت با رهیافت R-OPAST	۱۱۰	
شکل ۴-۹: داده های دریافتی توسط چاهک (رهیافت R-OPAST)	۱۱۱	

فهرست علایم و نشانه‌ها

علامت اختصاری

عنوان

فصل ۲

<i>Accuracy</i>	دقت
<i>FAR</i>	نرخ هشدار غلط
<i>FN</i>	منفى غلط
<i>FP</i>	ثبت غلط
<i>k</i>	تعداد نزدیک ترین خوشه‌های همسایه
<i>L</i>	تعداد گام
<i>MD</i>	تشخیص اشتباه
<i>n</i>	تعداد Outlier سراسری
<i>R_{confident}</i>	بازه اطمینان عمل
<i>R_{detection}</i>	محددده آشکارسازی کل
<i>R_{saturated}</i>	بازه اشباع
<i>Sensitivity</i>	حساسیت
<i>Specificity</i>	معینی
<i>TN</i>	منفى درست
<i>TP</i>	ثبت درست

فصل ۳

$C_{p_{xx}}$	تخمین مقاوم و بازگشتی ماتریس وابستگی
$\psi(\cdot)$	تابع وزن مقاوم
$q_H()$	تابع M-تخمین هابر تغییر یافته
Γ_H	حد آستانه
L	طول پنجره نمونه برداری متغیر ورودی
$\hat{X}$	ماتریس ورودی تخمین زده شده
$\bar{x}$	بردار میانگین متغیر ورودی
$\hat{x}$	بردار ورودی تخمین زده شده

$\bar{y}$	تخمین تصویر
$\Lambda^{1/2}$	ماتریس قطری حاوی مقادیر منفرد
$\sigma_S^{\checkmark}$	واریانس زمینه بعدی از داده ها
σ_{dB}	نرخ واریانس نویز ضربه ای به واریانس زمینه
$\sigma_g^{\checkmark}$	واریانس مولفه گوسی جمع شونده
$\sigma_{im}^{\checkmark}$	واریانس مولفه ضربه ای
a	بردار خروجی نرون
a	خروجی نرون
b	بایاس
b	بردار بایاس
B	بعد کاهش یافته بردار متغیر
c	فاکتور تصحیح
C_{xx}	ماتریس وابستگی
$d(n)$	خروجی مطلوب در لحظه n ام
E	تابع خطاط
$e(n)$	خطاط در لحظه n ام
$f(n)$	تابع متحرک
$F^{-1}(.)$	تابع توزیع معکوس تجمعی از توزیع F
g	ضریب شیب تابع محرک سیگموئید
i	شماره نرون
L_d	طول پنجره نمونه برداری SPE
$med(.)$	عملگر میانه
n	شماره نمونه برداری
$N(\mu, R)$	تابع توزیع گوسی چند متغیره با میانگین μ و کواریانس R
net	ورودی تابع متحرک
O	بردار خروجی نرون های لایه مخفی
P	بعد بردار متغیر
P_m	PCامین
R	تعداد ورودی های شبکه عصبی

$RNN(k)$	خروجی شبکه عصبی بازگشتی در لحظه k ام
S	تعداد نرون های لایه فعال
SPE	مربع خطای پیش بینی
t_m	امین نتیجه
U	ماتریس بردارهای ویژه
$u(k)$	ورودی شبکه عصبی RTRN در لحظه k ام
W	ماتریس وزن نرون
w	وزن نرون
x	متغیر ورودی
X	ماتریس ورودی
$y(k)$	خروجی شبکه عصبی RTRN در لحظه k ام
ΔW	تغییرات وزن
Γ	ماتریس تبدیل
Γ_{SPE}	حد آستانه آشکارسازی SPE
Δ_{SPE}	انحراف آنی SPE از تخمین مقاوم آن
Λ	ماتریس قطری شامل مقادیر ویژه
β	فاکتور فراموشی
η	احتمال وقوع outlier ضربه ای
η_{MLP}	گام آموزشی
λ_P	مقدار ویژه P ام
$\mu(t)$	میانگین در لحظه t ام
ξ	پارامتر چارک حد آستانه

فصل ۴

P_p	انرژی مصرفی به ازای اجرای یک دستور(پردازش)
P_T	انرژی مصرفی به ازای ارسال یک بیت
P_c	انرژی مصرفی در ارتباطات
$P_{T/R}$	انرژی مصرفی شده توسط فرستنده/گیرنده
P_{T_NET}	انرژی مصرفی کل شبکه
P_t	انرژی مصرفی کل گره

$Y(L)$	تابع تعداد دستورات R-OPAST
$Y_{p-online}$	تابع تعداد دستورات شبکه عصبی MLP در قسمت بر خط
$Y_{p-offline}$	تابع تعداد دستورات شبکه عصبی MLP در قسمت غیر بر خط
J	تابع هزینه
N_F	تعداد نمونه های معیوب در قسمت آزمایش
N	تعداد نمونه های نرمال در قسمت آزمایش
$d(n)$	خروجی مطلوب شبکه عصبی MLP در زمان n
$S_i[t]$	سیگنال حس شده گره i در زمان t
$X_i[t]$	سیگنال نمونه برداری شده گره i در زمان t
$N_i[t]$	سیگنال نویز در زمان t
ε_2	معینی
ε_1	نرخ تشخیص

فصل ۱ - مقدمه

۱-۱ - مقدمه ای بر شبکه های حسگر بی سیم

دستاوردهای اخیر در فناوری سیستم‌های میکرو الکترومکانیکی^۱، ارتباطات بی‌سیم و الکترونیک دیجیتال، پیشرفت گره‌های حسگری کم‌هزینه، کم انرژی و چند کاره را که در اندازه و ارتباط بسیار کوچک هستند، میسر ساخته است. این گره‌های حسگری بسیار کوچک که شامل مولفه‌های حس کردن، پردازش داده و ارتباطات هستند، عملی کردن ایده شبکه‌های حسگری بر اساس همکاری تعداد زیادی از گره‌ها را آسان می‌کند. یک شبکه حسگر از تعداد زیادی از گره‌های حسگری که به صورت متراکم درون یک پدیده یا خیلی نزدیک به آن به کار گرفته می‌شود، تشکیل شده است [۱].

امروزه برای بسیاری از پارامترهای فیزیکی، فناوری مناسب حسگری وجود دارد که می‌تواند در یک گره از شبکه حسگر بی‌سیم استفاده شود. تعدادی از معروفترین آن‌ها عبارتند از دما، رطوبت، نور و مادون قرمز، صوتی، لرزه‌ای، مکان‌یاب، فشار، حسگرهای شیمیایی، تنفس مکانیکی، پیچش مکانیکی، حسگر‌های مغناطیسی و حتی رادار [۲,۳]. شبکه‌های حسگر بی‌سیم از آن جهت که دارای قابلیت پشتیبانی کردن از بسیاری از کاربردهای دنیای واقعی هستند، بسیار قدرتمندند. این قابلیت انعطاف بالا باعث تبدیل شدن آن‌ها به یک مسئله مهندسی و تحقیقاتی چالش برانگیز شده است [۲].

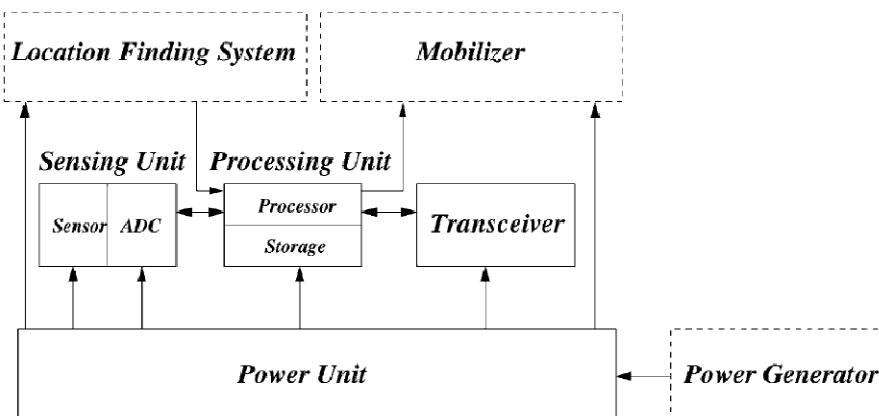
به طور کلی به کارگیری شبکه‌های حسگر بی‌سیم^۲ به دو صورت میسر است: با ساختار و بدون ساختار. شبکه‌های حسگر بی‌سیم بدون ساختار حاوی مجموعه زیادی از گره‌های حسگری هستند که به صورت تصادفی در منطقه تحت مشاهده پخش می‌شوند و پس از آن شبکه بدون نظارت جهت دنبال کردن و گزارش یک پدیده مورد استفاده قرار می‌گیرد. در شبکه‌های حسگر بی‌سیم با ساختار، همه و یا تعدادی از گره‌های حسگری به صورت از قبل تعیین شده به کار گرفته می‌شوند. در به کارگیری بدون ساختار از آنجایی که تعداد گره‌ها بسیار زیاد است و محیط در دسترس انسان نیست، نگهداری شبکه بسیار مشکل است. اما از آن جهت که منطقه وسیع تری را می‌توان بدون قرار دادن ناظر تحت مشاهده قرار داد، ترجیح داده می‌شوند [۴].

همانطور که در شکل (۱-۱) مشخص شده است، یک گره حسگر از چهار مولفه اصلی تشکیل شده است: یک واحد حس کردن، یک واحد پردازش، یک واحد ارسال/دریافت و یک واحد توان. البته ممکن

^۱ Micro Electro Mechanical Systems(MEMS)

^۲ Wireless Sensor Networks(WSN)

است با توجه به کاربرد، مولفه های دیگری نیز مانند یک سیستم مکان یاب، یک مولد توان و یک متحرک ساز اضافه شوند. واحد های حس کردن معمولاً از دو زیر واحد حسگر ها و مبدل آنالوگ به دیجیتال^۳ تشکیل شده اند. سیگنال های آنالوگ تولید شده توسط حسگر ها بر اساس پدیده مشاهده شده، توسط مبدل آنالوگ به دیجیتال به سیگنال های دیجیتال تبدیل می شوند و سپس به واحد پردازش فرستاده می شوند. واحد پردازش که دارای یک حافظه جهت نگهداری وضعیت گره (شامل اطلاعات حس شده، اطلاعات یا درخواست های رسیده از سایر گره ها، اطلاعات و برنامه های کامپایل شده سیستم عامل مانند TinyOS و غیره) می باشد، رویه هایی که سبب ایجاد همکاری گره حسگر با سایر گره ها می شود را مدیریت می کند. واحد ارسال/دریافت گره را به شبکه متصل می سازد [۱].

شکل ۱-۱: معماری یک گره حسگر و مولفه های آن [۱].

شکل (۲-۱) نمایی کلی از یک شبکه حسگری را نشان می دهد که در آن اطلاعات حس شده از طریق گره ها به ایستگاه مرکزی^۴ و یا چاهک^۵ منتقل می شوند. گره های منبع^۶، اطلاعات حس شده از پدیده تحت مشاهده را در قالب بسته هایی در رسانه^۷ پخش می کنند. بسته ها توسط سایر گره ها (گره های میانی) که در محدوده رادیویی گره فرستنده هستند، دریافت می شوند. سپس گره های میانی بسته های دریافتی را به همراه بسته های خود مجددا در رسانه پخش می کنند و این عمل ارسال / دریافت به صورت چند گامه^۸ آنقدر در شبکه تکرار می شود تا جریان بسته ها به گره چاهک که دریافت کننده اطلاعات کل شبکه است برسد. به این ترتیب گره چاهک می تواند یک دید وسیع از پدیده تحت نظرات

^۱ Analog/Digital Converter(ADC)

^۲ Base Station (BS)

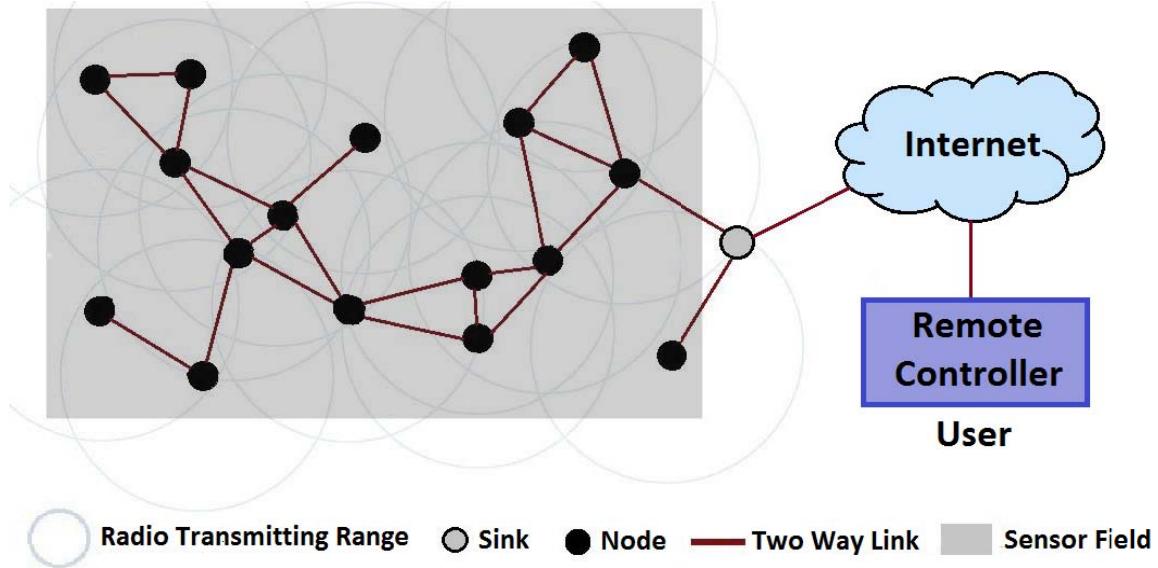
^۳ Sink

^۴ Source

^۵ Media

^۶ Multi Hop

خود داشته باشد. همچنین اطلاعات دریافت شده توسط چاهک می تواند توسط یک شبکه بزرگتر (مثلایnternet) به کاربر نهایی منتقل شود و این سبب بالا بردن دید کاربر از منطقه تحت پوشش شبکه حسگری و پدیده تحت مشاهده می شود [۵].

شکل ۲-۱: نمای کلی از یک شبکه حسگر بی سیم [۵].

کاربرد های شبکه های حسگر بی سیم را می توان به طور خلاصه به موارد زیر دسته بندی کرد [۲]:

- عملیات امداد و نجات وقایع طبیعی و حوادث (فعالیت آتش فشان، آتش سوزی جنگل، ساختمان و غیره، تهیه نقشه دمایی از محیط، کنترل حوادث در کارخانجات شیمیایی، زلزله، سیل وغیره)
- مطالعه زندگی و محیط پیرامون (مطالعه زندگی پرندگان و حیوانات، تغییرات آب و هوایی وغیره)
- ساختمان ها و پل های هوشمند (کاهش مصرف انرژی در ساختمان، کنترل فضای دما، جریان هوا وغیره، محاسبه تنش مکانیکی بر روی ساختمان و یا پل بعد از زلزله و یا افزایش بار)
- کنترل هوشمندانه ماشین آلات(کنترل فشار باد چرخ ها و عملیات پیش گیری، کنترل اتصالات خطوط اتصال برق فشار قوی برای جلوگیری از خوردگی، کنترل ربات های تیمی مانند ربات های امدادگر، فوتبالیست وغیره)
- کشاورزی دقیق (آبیاری، کود، سم پاشی به موقع جهت بدست آوردن محصول با بیشینه کیفیت)
- مراقبت پزشکی (کنترل وضعیت بیماران به صورت دوره ای، دنبال کردن پزشکان، مدیریت دارو در بیمارستان وغیره)